

Інформаційна довідка **щодо організаційно-правових форм медіаосвіти як складової розвитку** **медіаграмотності в Україні та окремих державах-членах Європейського** **Союзу***

***Анотація.** В інформаційній довідці викладено результати аналізу організаційно-правових форм медіаосвіти як складової розвитку медіаграмотності в Україні та окремих державах-членах ЄС: Данії, Естонії, Латвії, Фінляндії, Швеції. Акцентовано увагу на формах медіаосвіти, що пропонуються на рівні повної загальної середньої освіти, яка включає початкову, базову середню та профільну середню освіту.*

***Ключові слова:** загальна середня освіта, медіапростір, медіаграмотність, медіазнавство, медіакомпетентність, медіакультура, медіанавчання, медіанавички, медіаосвіта, цифрова грамотність, цифрова компетентність.*

Вступ. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну продемонструвало руйнівні наслідки тривалих дезінформаційних кампаній для психологічного клімату українського суспільства, що посилює необхідність активізації розвитку та покращення медіаосвіти протягом всього життя: від дошкільнят до «осіб третього віку»*.

Згідно з результатами дослідження ГО Детектор медіа «Індекс медіаграмотності українців 2020–2023 (четверта хвиля)»¹ загальний індекс медіаграмотності знизився з 81 % до 76 %. В Україні все ще залишається частина громадян із низьким рівнем медіаграмотності – 3 %. Рівень нижче середнього демонструють 21 % українських громадян, а вище середнього – 62 %. І тільки 14 % українців мають високий рівень медіаграмотності.

Розвиток і популяризація медіаосвіти, підвищення рівня медіакультури та медіаграмотності серед українців є актуальним питанням, вирішення якого потребує комплексного підходу з урахуванням найкращих практик держав-членів ЄС.

Основна частина. Медіаосвіта в Україні розвивається протягом останніх п'ятнадцяти років з урахуванням положень Концепції впровадження медіаосвіти в Україні², розробленої Інститутом соціальної та політичної психології та затвердженої Національною академією педагогічних наук України. У Концепції міститься визначення терміна «медіаосвіта» (Рис. 1):

* Примітка. У соціальній педагогіці «третім віком» називають етап, коли людина виходить на пенсію чи залишає сферу своєї професійної діяльності. Нині в законодавстві використовується термін «люди похилого віку», а в Європі про людей у віці 60+ кажуть «люди третього віку».

¹ Медіаграмотність як базова навичка: де та як підвищувати свій рівень? URL: <https://osvitoria.media/opinions/mediagramotnist-yak-bazova-navychka-de-ta-yak-pidvyshhuvaty-svij-riven/>

² Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) : Схвалена президією Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 року. URL: <https://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2016/12.pdf>

медіаосвіта - частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою масмедіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій

Рис. 1.

Медіаосвіта в Україні здійснюється в таких формах: дошкільна, шкільна, позашкільна, медіаосвіта у вищій школі, батьківська медіаосвіта, медіаосвіта дорослих і, окремо, неформальна медіаосвіта дітей і дорослих.

Розвиток медіаосвіти у масштабі загальнонаціональних ініціатив в Україні здебільшого здійснюється через національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр»³ (далі – проєкт «Фільтр»), який засновано у 2021 році під егідою Міністерства культури та стратегічних комунікацій України. Метою проєкту є покращення рівня медіаграмотності українців, насамперед шляхом організації різноманітних медіаосвітніх проєктів.

У межах проєкту «Фільтр» організовуються численні заходи національного масштабу, які розраховані на широку аудиторію споживачів, незалежно від вікової категорії. Зокрема, Всеукраїнський урок з медіаграмотності, який проводиться з 2022 року⁴, Національний тест з медіаграмотності – з 2022 року⁵, щорічне відзначення в Україні Глобального тижня медіаграмотності, проведення учнівського конкурсу відеосюжетів «Репортер», організація клубів з медіаграмотності в регіонах як новий формат для розвитку критичного мислення дорослого населення, проведення лекцій, тренінгів, конференцій на теми фактчекінгу і протидії пропаганді та дезінформації.

Варто зазначити, що відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про освіту»⁶ визначено перелік ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, зокрема зазначається й про «інформаційно-комунікаційну компетентність» та «культурну компетентність», що певною мірою є дотичними до таких понять, як «медіакомпетентність», «цифрова компетентність», «цифрова грамотність». Проте, у згаданому Законі ці поняття не вживаються, так само, як і в Законі України «Про повну загальну середню освіту»⁷.

У 2016 році завершився перший експериментальний етап Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, а другий етап – «поступового укорінення

³ Національний проєкт з медіаграмотності. URL: <https://filter.mkip.gov.ua/pro-nas/>

⁴ Дивіться щорічний Всеукраїнський урок з медіаграмотності 7 листопада. URL: <https://filter.mkip.gov.ua/nationallesson/>

⁵ Національний тест з медіаграмотності охопив рекордну аудиторію: 236 тисяч розпочали тест, 76 тисяч – пройшли його повністю. URL: <https://filter.mkip.gov.ua/nationalmedialiteracytestresults/>

⁶ Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

⁷ Про повну загальну середню освіту : Закон України 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>

медіаосвіти та стандартизації її вимог» – тривав включно до 2021 року. Проміжні результати експерименту показали, що запровадження медіаосвіти в переважній більшості шкіл відбувалося завдяки особистому ентузіазму вчителів. Більшість педагогів не диференціювали поняття «медіаграмотність» і «медіаосвіта», вважаючи, що медіаосвітою є застосування на уроках інтерактивних технічних засобів. Із допоміжних методичних матеріалів українські вчителі мали обмежений набір: посібник для тренерів «Навчання медіаграмотності громадян», підручники «Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін» і «Медіаосвіта та медіаграмотність»⁸. Із 2022 року ситуація покращилася. Зокрема, запущено проєкт «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність в освіті. Посилення стійкості до дезінформації та маніпуляцій» (2022–2025)⁹ (далі – Проєкт), який є комплексною програмою, спрямованою на розвиток і зміцнення навичок критичного мислення та інформаційної гігієни задля посилення стійкості до дезінформації, маніпуляцій і пропаганди. Проєкт виконується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольства США в Україні та Міністерства закордонних справ і міжнародного розвитку Великої Британії у партнерстві з Міністерством освіти і науки України, Міністерством культури та інформаційної політики України і Академією української преси.

Цілями Проєкту є (Рис. 2):

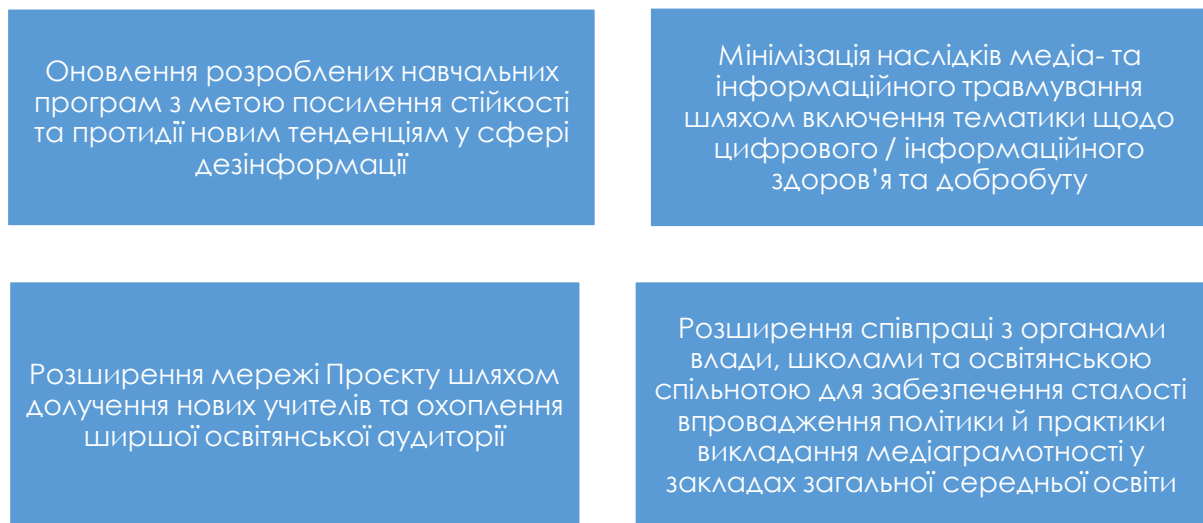

Рис. 2.

І хоча викладання медіаграмотності на рівні повної загальної середньої освіти в Україні наразі не є обов'язковою навчальною дисципліною, завдяки Проєкту впроваджено тематику медіа- та інформаційної грамотності в навчальні програми з п'яти шкільних предметів для учнів 8–10 класів, а саме: з української

⁸ Бугайчук А. Медіаграмотність у школі. Ключові компетентності, форми та методи роботи. URL: <https://osvitaua.com/2020/05/90017/>

⁹ Проєкт «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність в освіті. Посилення стійкості до дезінформації та маніпуляцій» (2022-2025). URL: <https://mon.gov.ua/ministerstvo-2/diyalnist/mizhnarodna-spivpratsya-2/spivpratsya-z-mizhnarodnimi-organizatsiyami/rada-mizhnarodnikh-naukovikh-doslidzhen-ta-obminiv-irex/programa-vivchay-ta-rozriznyay-infomediyna-gramotnist/proekt-vivchay-ta-rozriznyay-infomediyna-gramotnist-v-osviti-posilennya-stiykosti-do-dezinformatsii-ta-manipulyatsiy-2022-2025>

мови та літератури, мистецтва, історії України та всесвітньої історії. Розроблено понад 300 уроків і понад 400 вправ. Навчально-методичні матеріали з мистецтва (9 клас), української мови (8–9 класи), української літератури (8–9 класи) отримали гриф Міністерства освіти і науки України. Навчально-методичні матеріали для вчителів «Інфомедійна грамотність на уроках української мови» для 8–9 класів та «Інфомедійна грамотність на уроках мистецтва» для 9 класу розміщені на платформі «Всеукраїнська школа онлайн»¹⁰.

Зусиллями Академії української преси у 2024 році підготовлено та оприлюднено навчальну програму для 10–11 класів «Основи медіаінформаційної грамотності», яка також отримала гриф Міністерства освіти і науки України¹¹, адаптовано навчальну онлайн-гру «Медіазнайко», яка дає можливість молодшим школярам у цікавій ігровій формі дізнатися якомога більше про інформаційне (медійне) поле¹², підготовлено й видано низку посібників для вчителів¹³.

У державах-членах ЄС медіаосвіта глибоко інтегрована в соціальні інститути. Так, у *Данії* медіаграмотне суспільство розуміється як результат цифрової грамотності громадян¹⁴. Медіаграмотність як засадничий принцип освіти вводиться ще на рівні початкової школи і передбачає 10-річну підготовку, та розглядається не лише як окремий навчальний предмет, а як наскрізний принцип критичного підходу до сприйняття інформації, який інтегровано в усі навчальні предмети.

За інформацією Міністерства у справах дітей та освіти Данії, інформаційні технології (далі – ІТ) та медіанавички не є предметом самостійної дисципліни в початковій школі, а поступово інтегрується як наскрізна тема, що включена до викладання обов’язкових предметів¹⁵. Іншими словами, кваліфіковане використання ІТ та медіанавичок на етапі початкової освіти вимагає інтеграції відповідних знань у загальне навчання і вважається педагогічним і дидактичним інструментом для підвищення загальної користі від навчання, у результаті чого учень оволодіває такими вміннями (Рис. 3):

¹⁰ Програма «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». URL: <https://mon.gov.ua/ministerstvo-2/diyalnist/mizhnarodna-spivpratsya-2/spivpratsya-z-mizhnarodnimi-organizatsiyami/rada-mizhnarodnikh-naukovikh-doslidzhen-ta-obminiv-irex/programa-vivchay-ta-rozriznyay-infomediyna-gramotnist>

¹¹ Основи медіаінформаційної грамотності 10-11 класи. Навчальна програма. URL: <https://medialiteracy.org.ua/osnovy-mediainformatsijnoyi-gramotnosti-10-11-klasy-navchalna-programa/>

¹² Медіазнайко – це перша навчальна гра з медіаосвіти в Україні. URL: <https://medialiteracy.org.ua/21867-2/>

¹³ Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник для роботи педагогічних коледжів / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За наук.ред. В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. ; Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / Т. Бакка, О. Бурім, О. Волошенюк, Р. Євтушенко, Т. Мелешенко, О. Мокрогуз; За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ: ЦВП, АУП, 2016. 243 с. ; Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. 201 с.

¹⁴ «Нордичний шлях»: як у скандинавських країнах розвивають медіаграмотність. URL: https://internews.ua/opportunity/Media_Literacy_in_Scandinavian_Countries

¹⁵ Tværgående temaer. De tre tværgående temaer, it og medier, sproglig udvikling samt innovation og entreprenørskab, skal indtænkes i folkeskolens fag. URL: <https://www.uvm.dk/folkeskolen/fag-timetal-og-overgange/fag-temner-og-tvaergaende-temaer/tvaergaende-temaer>

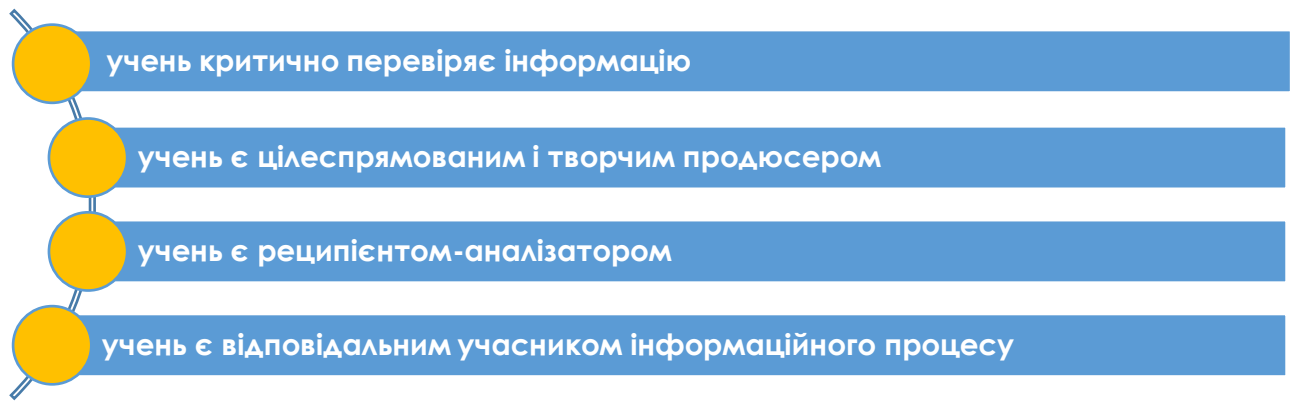

Рис. 3.

Установлені цілі щодо оволодіння учнями ІТ та медіанавичками у процесі вивчення всіх обов'язкових предметів включені до навчальних програм. Під час навчання учні повинні отримати знання про те, як працюють інформаційні технології, як поводитися в епоху цифрових технологій, а також дізнатися про етику й норми використання мережі Інтернет¹⁶. Такий підхід спрямовує школярів на самостійне використання ІТ для вирішення конкретної ситуації / завдання.

Для вчителів підготовлено навчальний посібник із методичними рекомендаціями щодо формування у учня знань в ІТ-сфері та медіанавичок.

Відповідно до Закону Данії про початкову освіту¹⁷, окрім обов'язкових навчальних предметів, учням 7–9 класів на вибір пропонується факультативне викладання навчального курсу «Медіа». Метою зазначеного курсу є розвиток певних компетентностей та навичок, зокрема щодо: уявлення про медіа з погляду виробника, користувача і учасника інформаційних відносин; розуміння важливості сучасних медіа в культурному контексті задля розвитку практичних навичок відповідального використання цифрового й інформаційного контенту¹⁸.

Подібний підхід застосовується і в **Естонії**, де медіанавчання не є окремим обов'язковим навчальним предметом в усіх школах, але його викладання стає все більш поширеним.

Станом на 2025 рік медіаграмотність як міжпредметна тема включена до національних навчальних програм із першого класу. Національна навчальна програма як для основної, так і для старшої середньої школи містить тему «Інформаційне середовище та використання медіа», яка спрямована на формування критичного мислення, інформаційної обізнаності учнів¹⁹.

Зміст обов'язкового курсу естонської мови в національній навчальній програмі для старших класів середньої школи останніми роками оновлено шляхом додавання кількох нових тем: здатність перевіряти правдивість інформації, аналізувати особливості медіаканалів, критично оцінювати маніпуляції медіа та розпізнавати пропаганду, фейкові новини й міфотворчість²⁰.

¹⁶ Hvordan skal faget IT se ud? URL: <https://www.folkeskolen.dk/dansk-danskundervisning-faglig-laesning/hvordan-skal-faget-it-se-ud/2944155>

¹⁷ Folkeskoleloven. URL: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/90>

¹⁸ Medier - valgfag. URL: <https://emu.dk/grundskole/medier-valgfag>

¹⁹ Meediapädevus riiklikes õppekavades. URL: <https://opleht.ee/2023/10/meediapädevus-riiklikes-oppekavades/>

²⁰ Meediaõpe on koolides uus normaalsus. URL: <https://opleht.ee/2023/03/meediaope-on-koolides-uus-normaalsus/>

На старшому рівні середньої школи можливе запровадження обов'язкового медіакурсу, однак у кожній школі автономно вирішується питання щодо змісту та кількості навчальних годин курсу з медіаграмотності. Наприклад, у Пярнуській гуманітарній середній школі Pärnu Sütevaka²¹ курс медіа призначений для учнів 10-го класу за напрямом суспільствознавство. У гімназії Kiili, що надає базову та середню освіту у волості Кійлі Харьюмаа²², викладається медіазнавство, а в 10-му класі учні можуть вивчати курс із медіа. Медіазнавство є предметом за вибором у 12-му класі гімназії Miina Härma²³.

У *Латвії* відповідно до Закону про освіту²⁴, Закону про загальну освіту²⁵, а також Положення про державні стандарти загальної середньої освіти та примірні програми загальної середньої освіти²⁶ цифрова грамотність входить до обов'язкового змісту загальної середньої освіти. У результаті освоєння цієї компетенції після закінчення 12 класів учень повинен набути таких міжпредметних навичок (Рис. 4):

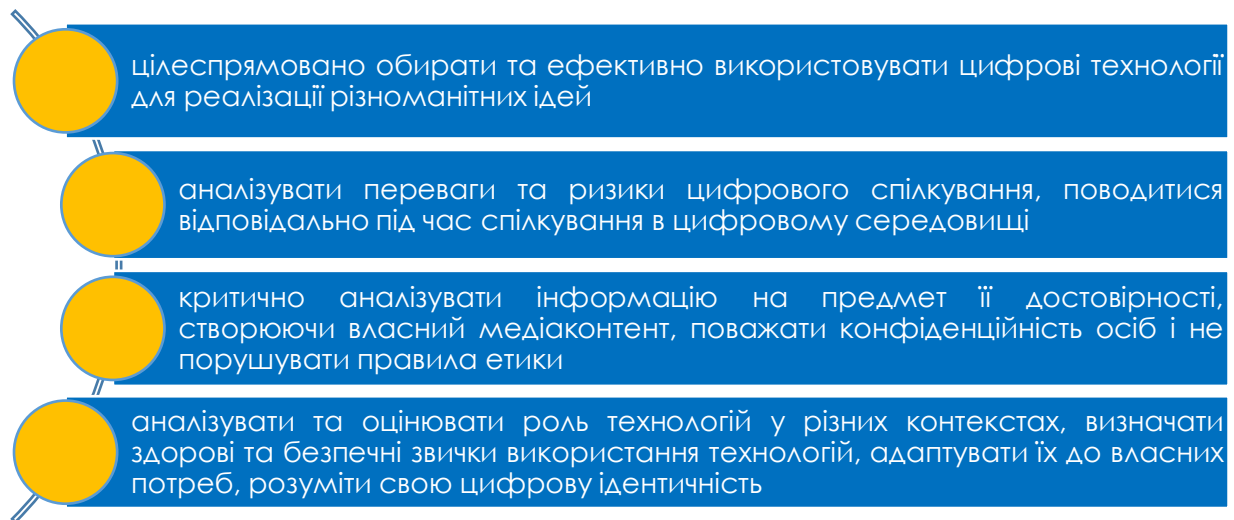

Рис. 4.

У *Фінляндії* медіаграмотність є частиною освіти²⁷. Теми з медіаграмотності включені до навчальних програм для дітей із перших класів як елемент базової освіти.

Міністерством освіти і культури ще в 2020 році було представлено програму розвитку грамотності на 2020–2023 роки, яка стала частиною ширшої

²¹ Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium. URL: <https://parnumaa.ee/oppimine/gumnaasiumid/parnu-sutevaka-humanitaargumnaasium/>

²² KIILI GÜMNAASIUMI EESTI. URL: <https://www.kiili.edu.ee/>

²³ Gümnaasiumi õppekava. URL: <https://miinaharma.ee/gumnaasiumi-oppekava-uldosa/>

²⁴ Izglītības likums. Pieņemts: 29.10.1998. Stājas spēkā: 01.06.1999. URL: <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>

²⁵ Vispārējās izglītības likums. Pieņemts: 10.06.1999. Stājas spēkā: 14.07.1999. URL: <https://likumi.lv/ta/id/20243-visparejas-izglitibas-likums>

²⁶ Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. Ministru kabineta noteikumi № 416. Rīgā 2019. gada 3. Septembrī. URL: <https://likumi.lv/ta/id/309597-noteikumi-par-valsts-visparejas-videjas-izglitibas-standartu-un-visparejas-videjas-izglitibas-programmu-paraugiem>

²⁷ Mediaosaaminen. URL: <https://www.oph.fi/fi/mediaosaaminen>

програми – «Право на навчання»²⁸. Програмою розвитку грамотності пропонувалося зміцнення медіаграмотності дітей та молоді, розвиток навичок інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і навичок програмування в межах дошкільної та початкової освіти. Наприклад, опановуючи компетенцію «медіавиробництво та самовираження», діти починають із підготовки репортажів про своє щоденне життя, а коли знання й навички поглиблюються – виконують більш креативні завдання. У середній школі під наглядом учителів учні можуть на вибір створювати радіопрограми або інші більш складні медійні проекти. Зокрема, у 3–6 класах учні розвивають вербальні та візуальні навички самовираження, вчаться робити програми із сюжетом, у 7–9 класах – використовують технічні засоби й навички для вироблення медіапродуктів.

Для підтримки освітян розробляються плани, підготовчі матеріали, підручники з описами компетенцій, проводяться вебінари й відеокурси. Також функціонує вебсайт «Школа медіаграмотності»²⁹.

У *Швеції* з 1980 року медіаосвіта є обов’язковою навчальною дисципліною у школах³⁰. Куратором медіаосвітнього процесу є Шведська національна агенція з освіти³¹ – урядова установа, яка підпорядкована Міністерству освіти. Шведською національною агенцією з освіти визначені цифрові компетентності, якими повинен оволодіти учень³² (Рис. 5):

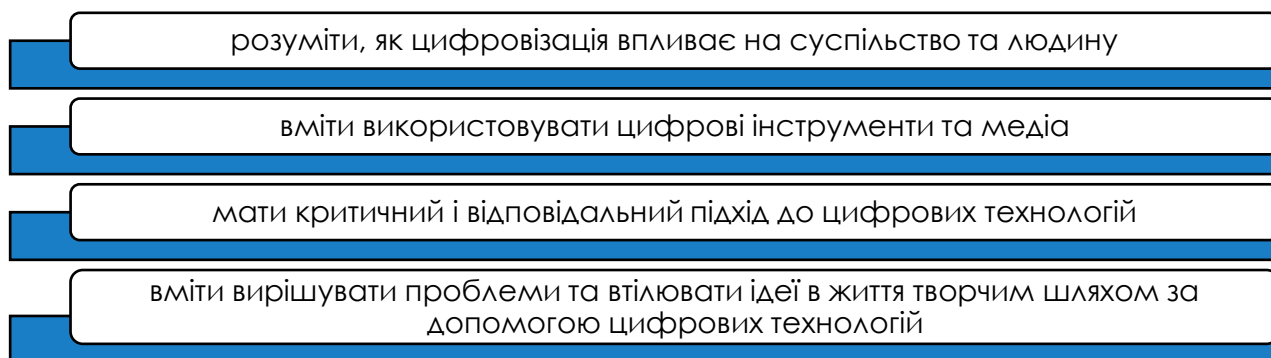

Рис. 5.

У навчальних планах, що містять обов’язкові для виконання на всіх рівнях освітньої системи положення, визначено³³ (Рис. 6):

²⁸ Uudet lukutaidot –kehittämishjelma. URL: <https://okm.fi/uudet-lukutaidot> ; Uudet lukutaidot -kehittämishjelmaasta tukea tieto- ja viestintäteknologian opetukseen. URL: <https://www.oph.fi/fi/kehittaminen/uudet-lukutaidot-kehittämishjelmaasta-tukea-tieto-ja-viestintateknologian-opetukseen>

²⁹ Mediakasvatus perusteissa. URL: <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mediakasvatus-perusteissa> ; Єгорова Анна. Медіаграмотність змалку для всіх. Як Фінляндії вдалося стати лідеркою з розвитку критичного мислення. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/26973/2021-03-31-mediagramotnist-zmalku-dlya-vsikh-yak-finlyandii-vdalo-sya-staty-liderkoyu-z-rozvytku-krytychnogo-myslennya/>

³⁰ Черненко Т.В. Міжнародний досвід впровадження медіаграмотності для окремих цільових груп: можливості для України. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyni-strategii/mizhnarodniy-dosvid-vprovadzhennya-mediagramotnosti-dlya> ; Руденко Ю., Овчаренко В. Аналіз закордонного досвіду формування медіаграмотності молоді. URL: <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/89/62>

³¹ Skolverkets organisation. URL: <https://www.skolverket.se/om-oss/organisation>

³² Källmedvetenhet och digital kompetens. URL: <https://www.skolverket.se/for-dig-som-.../skolbibliotekarie/kallmedvetenhet-och-digital-kompetens>

³³ Svar på fråga 2003/04:509 om mediepedagogik. Utbildningsminister Thomas Östros. URL: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svar-pa-skriftlig-fraga/mediepedagogik_gr12509/

Усім студентам повинна надаватися можливість для розвитку навичок: використання цифрових технологій, критичного і відповідального підходу до цифрових технологій, розуміння ризиків, оцінки інформації

Рис. 6.

У навчальних програмах для системи обов'язкової освіти також зазначено: кожен учень після закінчення початкової школи повинен мати знання про медіа та їх роль; школа повинна прагнути до того, щоб кожен учень навчився слухати, обговорювати, сперечатися та використовувати свої знання як інструмент, зокрема для критичного розгляду та оцінки тверджень і умов. Іншими словами, передбачається вміння учня розуміти і створювати не просто абстрактні тексти, а здобувати практичні навички з декодування саме медійних текстів і створення дописів у медійному просторі. У навчальних програмах щодо таких предметів, як шведська мова, суспільствознавство та мистецтво, описано, яким чином вивчення цих дисциплін має сприяти реалізації цілей навчальної програми щодо медіаграмотності. У навчальній програмі з предмета громадянської освіти в початковій школі зазначається, що під час навчання школа повинна прагнути до розуміння учнями основних понять, які дають змогу учням самостійно шукати, формувати й використовувати знання про соціальні проблеми. Після закінчення 9-го класу учні повинні вміти шукати інформацію з різних джерел, обробляти її, переглядати та оцінювати, а також представляти результати й висновки в різних формах.

Зміст навчальної програми для старших класів середньої школи розширюється і школа повинна прагнути, щоб учні продовжували розвивати свою власну грамотність, здатність інтерпретувати, критично оцінювати різні типи текстів – як письмових, так і заснованих на зображеннях.

Робота шкіл для розвитку медіаграмотності підтримується різними способами. Вдалим прикладом такої підтримки є проєкт Mediekompass³⁴, метою якого є популяризація медіаосвіти у школах.

Висновки.

Вироблення якісних організаційно-правових форм медіаосвіти в реаліях цифрового світу зростає і вимагає не лише формування у населення всіх вікових груп вмінь та навичок орієнтування в медіапросторі, критичного й грамотного оцінювання і сприйняття інформаційного контенту, а й розвитку універсальних методик посилення стресостійкості у протистоянні тривалій інформаційній агресії задля збереження психічного здоров'я на індивідуальному та суспільному рівнях.

Обрані для аналізу держави-члени ЄС (Данія, Естонія, Латвія, Фінляндія та Швеція) демонструють високий рівень впровадження медіаосвіти на рівні загальної середньої школи. Медіаосвіта розглядається як наскрізний принцип

³⁴ Om Mediekompass. URL: <https://mediekompass.se/om-mediekompass/>

критичного підходу до сприйняття інформації, інтегрований в усі навчальні предмети з початкової школи, а також як педагогічний і дидактичний інструменти для підвищення загальної користі від навчання, внаслідок використання яких учень оволодіває вміннями критично сприймати, аналізувати будь-який інформаційний контент, використовувати й розуміти цифрові інструменти та медіа, здобувати практичні навички з оцінювання достовірності медійних текстів і створення грамотних дописів у медійному просторі.

На середньому та старшому рівнях загальноосвітньої школи медіаграмотність та / або цифрова грамотність викладаються як факультативний курс або обов'язкова навчальна дисципліна (залежно від спеціалізації навчального закладу).

Для України в умовах триваючої воєнної агресії необхідність ефективного та оперативного вирішення цілей із розвитку та покращення медіаосвіти зросла в разі і є питанням інформаційної безпеки. Натомість, у стратегічних документах досить загально й декларативно відображено специфіку розвитку медіаосвіти саме в період воєнного стану. Зокрема, у Доктрині інформаційної безпеки України³⁵, прийнятій ще до повномасштабного вторгнення, підвищення медіаграмотності суспільства, сприяння підготовці професійних кадрів для медіасфери з високим рівнем компетентності визначені одним із пріоритетів державної політики в інформаційній сфері.

Концепцією впровадження медіаосвіти в Україні передбачено досить амбітні цілі, однак це суто відомчий нормативно-правовий акт, розроблений у 2016 році та ухвалений президією Національної академії педагогічних наук України. Очевидно, що цей документ не враховує цілей та завдань медіаосвіти у воєнний та післявоєнний період.

На нашу думку, доцільним вбачається прийняття Кабінетом Міністрів України нової концепції розвитку медіаосвіти в Україні, метою якої має визначатися формування багатомірної інтегрованої ідентичності українців (особистісної, громадської, національної), позитивних цінностей, подолання будь-якої дискримінації, забезпечення психологічного добробуту, патріотичне виховання в інформаційній сфері та кіберпросторі, що є важливим для згуртованості суспільства задля досягнення перемоги та відбудови держави в післявоєнний період.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

³⁵ Доктрина інформаційної безпеки України : Затверджено Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>